

LÄROPLAN
FÖR
GRUNDLÄGGANDE
KONSTUNDERVISNING

KORSHOLMS
MUSIKINSTITUT
MUSTASAAREN
MUSIIKKIPISTO

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Bakgrund och ikraftträdande	3
1.	Gemensam del	4
1.1	Verksamhetsidé	4
1.2	Värdegrund, inlärningssyn och allmänna mål med studierna	4
1.3	Pedagogisk miljö och arbetsätt	6
1.4	Verksamhetskultur	6
1.5	Olika lärokursers uppbyggnad och omfattning	7
1.6	Individualisering av läroplanen	8
1.7	Principer för elevantagning	9
1.8	Tillgodoräknande av studier som avlagts på annat håll	9
1.9	Kontinuerlig utveckling	9
1.10	Samarbete	9
1.11	Producerande av kulturella tjänster inom det egna området	10
1.12	Övrigt	10
2.	Konstspecifik del	11
2.1	Bildkonst	11
	2.1.1 Studiernas struktur och innehåll	11
	2.1.2 Omfattning av studierna	11
	2.1.3 Gemensamma studier	12
	2.1.4 Temastudier	14
2.2	Hantverk/ Slöjd	17
	2.2.1 Studiernas struktur och innehåll	17
	2.2.2 Omfattning av studierna	17
	2.3.3 Gemensamma studier	18
	2.4.4 Temastudier	19
2.3	Dans	23
	2.3.1 Studiernas uppbyggnad och omfattning	23
	2.3.2 Studiernas mål och innehåll	24
2.4	Musik	29
	2.4.1 Studiernas uppbyggnad	29
	2.4.1.1 Tidigt musikfostran	29

2.4.1.2	Grundstudier	31
2.4.1.3	Fördjupade studier	35
2.4.1.4	Påbyggnadsundervisning	38
2.4.2	Delområden i undervisningen	39

Bakgrund och ikraftträdande

Den grundläggande konstundervisningen följer lagen om grundläggande konstundervisning.

För undervisningen finns två lärokurser, allmän och fördjupad. Utbildningsstyrelsen har fastställt separata läroplansgrunder för vardera lärokursen.

Korsholms kommun ordnar grundläggande konstundervisning i musik, dans, bildkonst och hantverk. Kommunen har ett, av undervisningsministeriet, godkänt utbildningstillstånd som baserar sig på fördjupad lärokurs. Utbildningstillståndet gäller den grundläggande konstundervisningen i musik och dans. Musik och dansundervisningen omfattas således av den fördjupade lärokursen. Bildkonst och hantverk följer allmän lärokurs.

Läroplanen är gemensam för alla konstformer. Läroplanen är uppgjord enligt Utbildningsstyrelsen fastställda läroplansgrunder för grundläggande konstundervisning.

Grundläggande konstundervisning är en service som finns till för kommuninvånarna. Undervisningen byggs upp i hög grad utgående från elevens egna intressen och målsättningar samt följa sin tid. Studierna i konst struktureras i studiehelheter. Inom de olika konstformerna finns specifika målsättningar och behov av hur verksamheten struktur skall se ut.

Läroplanen har i huvudsak utarbetats av personalen vid Korsholms musikinstitut och Korsholms Vuxeninstitut. Läroplansarbetet har även innehållit nationella skolningsforum samt regionala läroplansseminarier för personalen. Eftersom musikinstitutet har ett nära samarbete med grundskolan har personalen även tagit del av läroplanen för den grundläggande utbildningen i Korsholms kommun. En primär tanke i läroplansarbetet har varit att läroplanen skall vara ett viktigt arbetsredskap för personalen samt ett centralt verktyg vid utvecklandet av verksamheten samt att verksamheten bör följa sin tid och läroplanen skall vara ett levande dokument.

Läroplanen består av en gemensam del som gäller alla konstformer samt en konstspecifik del som gäller för varje konstform var för sig.

Läroplanen för den grundläggande konstundervisningen i Korsholm har godkänts 12.06 av Korsholms kommuns Kultur- och fritidsnämnd. Läroplanen träder i kraft fr.o.m. 1.8.2018.

1. Gemensam del

1.1 Verksamhetsidé

Korsholms musikinstitut är en läroanstalt som ordnar undervisning i musik och dans, bildkonst och hantverk enligt lagen om grundläggande konstundervisning.

Musikinstitutet kan även ordna annan undervisning i konst ifall behov och resurser finns. Undervisning ges främst på svenska och finska. Undervisning på andra språk kan ordnas ifall det finns behov och behövliga ekonomiska och personella resurser finns. Verksamheten riktar sig i första hand till barn och unga bosatta i Korsholm och i Vörå.

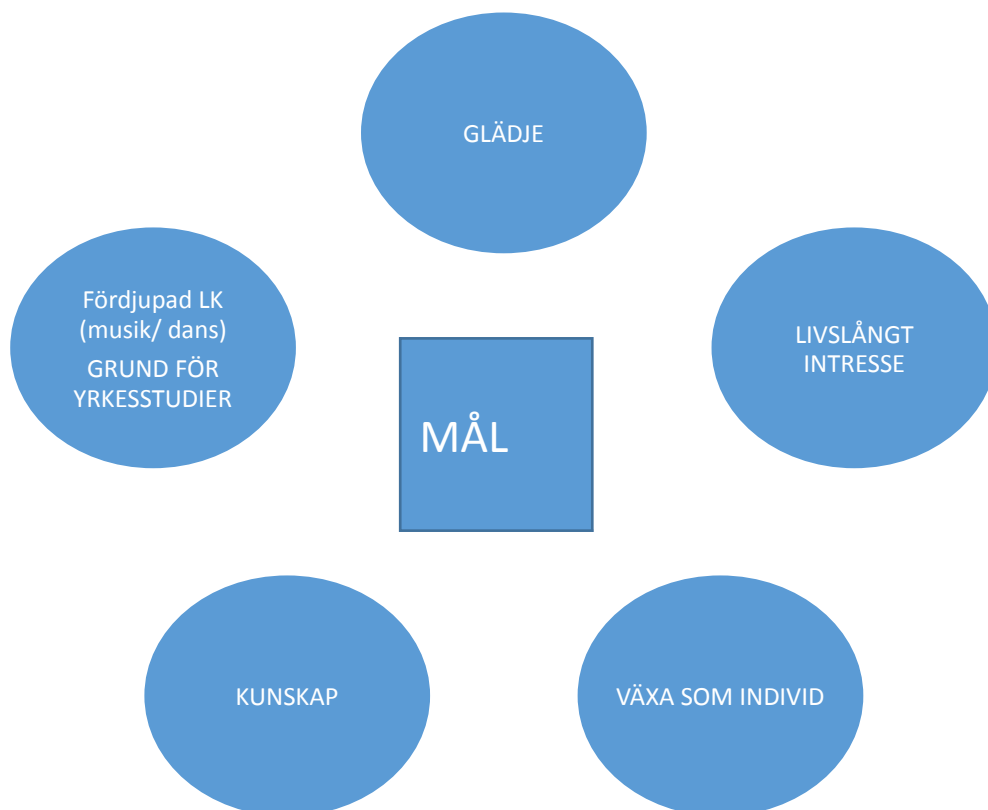
1.2 Värdegrund, inlärningssyn och allmänna mål med studierna

Alla människor är unika och är lika värda. Alla elever har rätt till god undervisning.

Olika religioner, åskådningar, traditioner samt hemmens olika syn på fostran bör bemötas med öppenhet och respekt.

Kulturell mångfald är en rikedom. Verksamheten bygger på det mångskiftande finländska kulturarvet som har formats och kontinuerligt formas genom växelverkan mellan olika kulturer. Som en del av bildningsväsendet i Korsholm följer musikinstitutet planen för jämställdhet och likabehandling som är uppgjord inom bildningsväsendet. Planen preciseras för den grundläggande konstundervisningen.

Den grundläggande målsättningen med undervisningen är att hos barn, ungdomar och unga vuxna skapa ett gott förhållande till konst och ge eleverna goda kunskaper och färdigheter i att skapa, utöva och framföra konst på ett mångsidigt sätt. Primära målsättningar är även att lägga grunden för ett livslångt intresse för konst. För elever som studerar inom den fördjupade lärokursen (musik och dans är ett mål även att skapa förutsättningar för yrkesstudier i musik och eller dans. Undervisningen skall stöda elevernas tillväxt, stärka personligheten och utveckla deras kreativa och sociala förmåga samt att uttrycka sig genom konsten.

För att kunna nå uppställda mål behöver eleven uppmuntran och individuellt stöd. Eleven behöver känna sig hörd och uppskattad. Lärandet ses som en aktiv och målinriktad process. Inlärningsprocessen påverkas av elevens individuella egenskaper, intresse och av elevens motivation. Att utveckla sig själv och sitt sätt att utöva konst är en interaktiv och situationsbunden verksamhet där den sociala och kulturella situationen är av central betydelse för lärandet.

Eleverna ska få stöd i att utveckla sin egen värdegrund inom konsten. Eleven har en aktiv roll i undervisningen

Undervisningen bör följa sin tid och bevara och utveckla den nationella konstkulturen. Korsholms musikinstitut driver ett nära samarbete med kulturlivet i regionen samt har god interaktion med kulturlivet i övriga Finland. Korsholms musikinstitut värnar om internationella samarbetet inom branschen genom olika projekt.

Eleven skall lära sig att ställa upp egna mål, arbeta både självständigt och tillsammans med andra samt ta ansvar för sitt eget konstutövande. När undervisningen planeras bör man se till att eleven lär sig att utvärdera sina studier och sitt lärande. Viktigt är även att eleven blir medveten om sina starka sidor och de sidor som särskilt behöver utvecklas.

Eleven tillägnar sig nya kunskaper och färdigheter och lär sig samtidigt att reflektera över sitt lärande, sina upplevelser och sina känslor. Positiva känslor, glädje över att lära och nyskapande verksamhet främjar lärandet och sporrar eleven att utveckla sin kompetens.

Lärandet sker genom kommunikation med andra elever, lärare och andra vuxna samt i olika grupper och sammanhang och i olika lärmiljöer. Lärande innebär individuellt och gemensamt arbete, tankeverksamhet och planering samt mångsidig utvärdering av dessa processer. Därför har elevernas motivation, intresse och växande förmåga att arbeta och lära sig tillsammans stor betydelse för lärprocessen.

Under lärprocessen utvecklas elevens förmåga att arbeta och tänka och eleven lär sig att förutse och planera olika faser i lärandet.

1.3 Pedagogisk miljö och arbetssätt

Den pedagogiska miljön och de arbetssätt som används skall möjliggöra en öppen, uppmuntrande och positiv studieatmosfär. Eleven skall erbjudas möjligheter att målmedvetet och mångsidigt utveckla sin förmåga och sitt konstnärliga uttryckssätt. Interaktionen mellan elever och lärare samt eleverna emellan är central. Läraren skall tillsammans med eleven hitta de arbetssätt som passar eleven bäst så att målen med undervisningen uppnås. Lärandet ses som ett resultat av elevens egen aktivitet. Läraren har en stor betydelse för utvecklingen av elevens färdigheter och för inläringen samt för den pedagogiska miljön, på så sätt att alla elever har möjlighet att göra framsteg. Självständigt arbete i form av övande ses som ett viktigt i lärandet. I undervisningen sätts därför vikt i utvecklande av det egna övandet.

I musik ges undervisning både enskilt och i grupp. I dans, bildkonst och hantverk sker undervisningen främst i grupp men individuell handledning är ett element i undervisningen.

1.4 Verksamhetskultur

Verksamhetskulturen är en helhet som bygger på

- tolkning av de normer och mål som styr arbetet
- ledning samt organisering, planering, genomförande och utvärdering av arbetet
- kompetens som finns i skolan och hur man utvecklar skolans verksamhet
- pedagogik och professionalitet
- kommunikation, atmosfär, daglig praxis och lärmiljöer.

Verksamhetskulturen formas av både medvetna och omedvetna, och ibland även oavsiktliga faktorer och påverkar alla som tar del av den. Skolans verksamhetskultur ska stödja att alla förbinder sig till målen och främja att den gemensamma värdegrunden och synen på lärande förverkligas. Verksamhetskulturen är nåt som påverkar utvecklandet av verksamheten. En förutsättning för en positiv utveckling är att verksamhetskulturen är en öppen, interaktiv diskussion där alla är delaktiga och där man uppskattar varandra och skapar förtroende för varandra.

1.5 Olika lärokursers uppbyggnad och omfattning

För grundläggande konstundervisning har Utbildningsstyrelsen fastställt två läroplansgrunder, allmän och fördjupad lärokurs. Läroplansgrunderna skiljer sig väsentligt i omfattning. Bägge lärokurserna delas in i grundstudier och fördjupade studier.

Allmän lärokurs

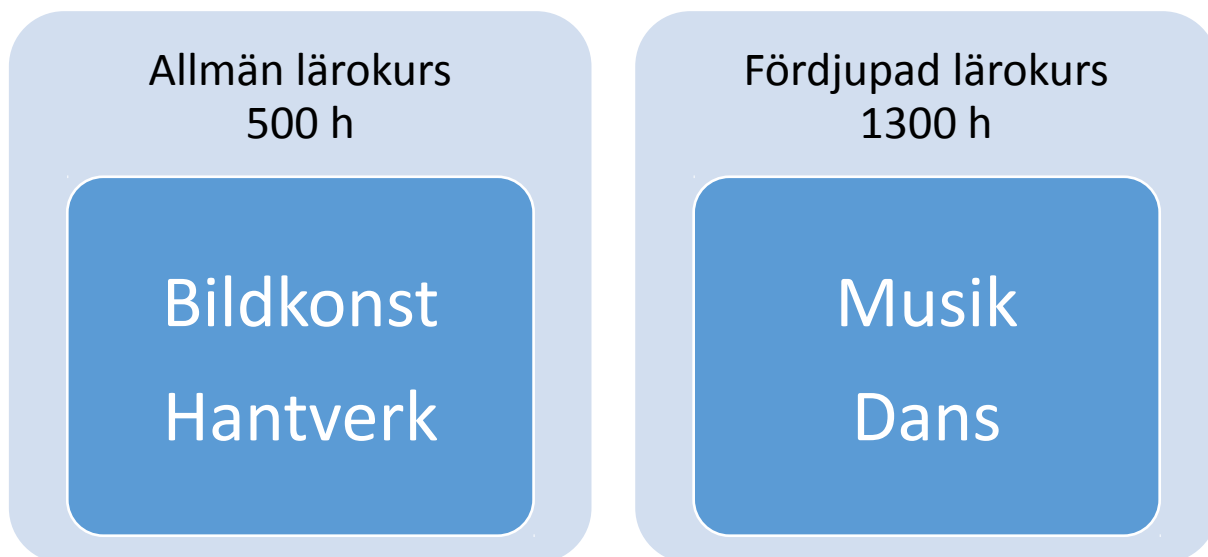
Studier enligt allmän lärokurs är uppdelade i gemensamma studier och temastudier. Omfattningen av de gemensamma studierna beräknas till 300 timmar och omfattningen temastudierna till 200 timmar. Den totala omfattningen av den allmänna lärokursen i konst är således 500 timmar. En undervisningstimme beräknas till 45 minuter.

I Korsholm följer bildkonst och hantverk den allmänna lärokursen. Andra konstformer kan med fördel integreras i undervisningen om det anses ändamålsenligt.

Fördjupad lärokurs

Studier enligt fördjupad lärokurs i konst består av 800 timmar grundstudier och 500 timmar fördjupade studier. Den totala omfattningen av den fördjupade lärokursen i konst är således 1300 timmar. En undervisningstimme beräknas till 45 minuter. I Korsholm följer konstformerna musik och dans den fördjupade lärokursen.

Undervisningen ordnas på ett flexibelt sätt som tar hänsyn till konstformens natur, elevens ålder, tidigare kunskaper, intresse och färdigheter samt de undervisningsmetoder som används. Även elevunderlaget, var eleverna bor samt undervisningsplatserna kan ha betydelse för hur undervisningen ordnas.

1.6 Individualisering av läroplanen

I undervisningen betonas i hög grad elevernas egna intresseområden och önskemål samt egna individuella målsättningar.

Ifall en elev till följd av funktionsnedsättning, sjukdom eller någon annan därmed jämförbar orsak inte förmår studera enligt denna läroplan kan läroplanens mål individualiseras så att de motsvarar elevens förutsättningar. I elevens studieplan fastställer man hur undervisningen anordnas, studiernas mål, behövliga stödåtgärder, eventuella prestationer samt bedömningsmetod. I målen betonas att eleven bör utveckla sina konstnärliga kunskaper och färdigheter utifrån sina egna förutsättningar.

1.7 Principer för elevantagning

Antalet studieplatser bestäms av rådande ekonomiska och personella resurser. Elever antas i allmänhet i anmälningsordning. Till studier i sång antas elever dock enligt resultat i inträdestest. Rektorn har i samråd med lärarna möjlighet att besluta om lektionslängder för elever samt hur undervisningen ordnas. I musikundervisningen kan detta innebära att en elev som ansökt om individuella studier i ett instrument kan erbjudas plats i gruppundervisning ifall antalet sökande till ett visst instrument är stort.

1.8 Tillgodoräknande av studier som avlagts på annat håll

En elev kan hos rektor ansöka om tillgodoräknande av studier som avlagts på annat håll.

1.9 Kontinuerlig utveckling

Verksamheten förändras och utvecklas ständigt. Kommunen utvärderar sin utbildning och utbildningens effekt och deltar i extern utvärdering av sin verksamhet. Syftet med utvärderingen är att utveckla utbildningen och förbättra förutsättningarna för lärande. I kommunens interna utvärderingar kan resultaten från nationella utvärderingar användas. Samarbete med eleverna, vårdnadshavarna och andra aktörer främjar öppen och konstruktiv självvärdering.

1.10 Samarbete

Samarbete med vårdnadshavare

För elevernas trivsel och framgång i studierna är ett fungerande samarbete mellan musikinstitutet och elevernas vårdnadshavare av central betydelse. Musikinstitutet eftersträvar en välfungerande dialog med elevernas vårdnadshavare bl.a. genom att förmedla information och ge vårdnadshavarna möjlighet att utvärdera verksamheten samt inbjuda vårdnadshavarna till konserter, olika projekt och utställningar. Vårdnadshavarna ges också möjlighet att få information om målen för de olika studiehelheterna.

Annat samarbete

Musikinstitutet har ett nära samarbete med daghem, grundskolor, gymnasier, församlingar, konst- och kulturinrättningar samt andra konstläroinrättningar i sitt närområde.

Musikinstitutet är med i utbildningssamarbetet "Taikon – akademien." Detta samarbete berör studerande som studerar både vid musikinstitutet samt vid en andra stadiets utbildning. Dessa studeranden kan totalt avlägga upp till 14 studiehelheter vid musikinstitutet som innesluts i andra stadiets utbildning. Studierna omfattar läroplanerna för andra stadiet.

Bland annat genom medlemskapet i Finlands musikleroinrättnings förbund samt Medborgarinstitutens förbund förverkligas samarbete med andra läroinrättningar i Finland. Internationellt samarbete förverkligas genom olika projekt.

1.11 Producerande av kulturella tjänster inom det egna området

Musikinstitutet har en viktig roll i främjandet av det lokala kulturlivet och strävar därför till att utvidga det kulturella utbudet i kommunen. Olika typer av evenemang ordnas där eleverna får möjlighet att uppträda eller visa sina verk. Dessa evenemang är med några få undantag öppna för allmänheten. Till sådana evenemang som musikinstitutet inte själv anordnar kan musikinstitutet erbjuda musik- och dansuppträdanden eller andra kulturella tjänster som beställningstjänster.

1.12 Övrigt

Dagbok och elevmatrikel

Lärarna för dagbok över sina elevers deltagande i undervisningen. Dagbok förs terminsvis. Elevernas avlagda studieprestationer och framträdanden dokumenteras i en elevmatrikel. Eleven har rätt att ta del av uppgifter som finns i elevmatrikeln och får på begäran ett matrikelutdrag.

Uppehåll i studierna

En elev kan ansöka om uppehåll i studierna genom en fritt formulerad ansökan som tillställs rektorn. Rektorn beviljar uppehåll för högst ett läsår. Antalet uppehåll kan vara högst två. Vid tungt vägande skäl kan man avvika från ovanstående principer.

Övriga bestämmelser

Lärarkollegiet och ämneskollegierna kan under ledning av rektor utarbeta närmare bestämmelser som eleverna och personalen vid musikinstitutet bör följa. I bestämmelserna kan även fastslås konsekvenser ifall dessa inte följs.

2. Konstspecifik del

2.1 Bildkonst

2.1.1 Studiernas struktur och innehåll

Bildkonststudierna är till sin karaktär processbetonade och ger eleverna möjligheter att fördjupa sig inom ett tema under en längre period. Temat och innehållet tar avstamp i elevens egna intressen och erfarenheter och kan på så sätt skapa en grund för skaparglädje och ett uppskattande av det egna konstnärliga arbetet och för ett insiktsfullt och betydelsefullt lärande.

Under en bildskapandeprocess övas färdigheter i att se och tänka kring egna och andras bilder. Detta kan vara inkörsporten till att inspireras till eget konstnärligt uttryck. Eleverna får öva sig på att tolka det egna och andras konstnärliga arbete på olika sätt. I en grupp där eleven, som en del av gemenskapen, får ta del av en liknande process skapas förutsättningar för att lära sig nytt samtidigt som upplevelsen av att vara kreativ och ansvarsfull stärks. Studierna i bildkonst skapar en möjlighet att lära sig skapa konst på olika sätt samt att utveckla ett personligt förhållande till och ett livslångt intresse för konsten.

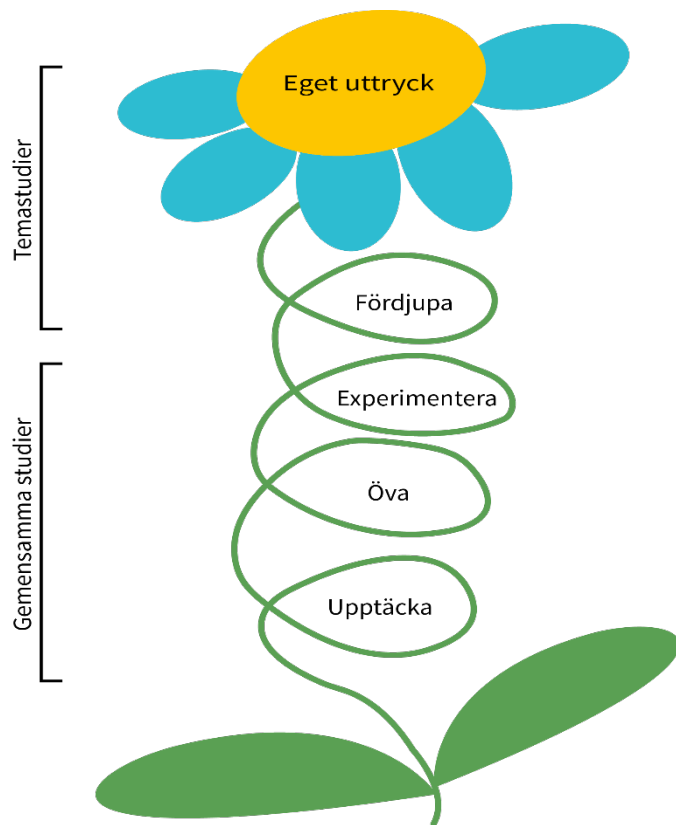
2.1.2 Omfattning av studierna

Bildkonstundervisningen följer allmän lärokurs vars omfattning är 500 timmar. Studierna består av gemensamma studier och temastudier.

De gemensamma studierna har en beräknad omfattning på 300 timmar. Undervisning i de gemensamma studierna i bildkonst består av 2 lektioner/ vecka och omfattar vanligtvis 30 undervisningsveckor. Efter genomförda gemensamma studier kan eleven fortsätta till temastudier som består av de två sista studiehelheterna.

Temastudierna har en beräknad omfattning på 200 timmar. Undervisning ges i regel 3 timmar/vecka. Temastudier kan även bestå av sommar- veckoslutskurser eller annan motsvarande verksamhet t.ex. i form av projekt.

Studierna delas in i fem studiehelheter. Dessa studiehelheter är UPPTÄCKA, ÖVA, EXPERIMENTERA, FÖRDJUPA och EGET UTTRYCK. De tre första studiehelheterna är gemensamma studier och de två sista temastudier.

2.1.3 GEMENSAMMA STUDIER

Inom de gemensamma studierna lär sig eleverna bildkonstens grundläggande färdigheter. För varje läsår bestäms ett tema som bildar undervisningens röda tråd. Elevernas medvetenhet om temat ger dem möjlighet att påverka innehållet så att det tangerar deras egna intresseområden. Studierna är uppbyggda så att det sker en fortgående utveckling och vartefter att studierna framskrider breddas och fördjupas färdigheterna. Syftet är att uppmuntra och stödja elevens konstnärliga uttryck, deras personliga förhållande till konst och deras identitetsutveckling. Med hjälp av bildkonsten undersöker man människan som en del av samtiden, samhället, naturen och kulturen.

Bildens språk och konstens uttrycksmedel

Bildens språk och bildens uppbyggnad är viktiga delar inom bildkonst. Genom att öva att se och granska bilder och prata om bilder i undervisningen undersöker vi hur bilden är uppbyggd och vad den vill förmedla. Genom att pröva på grundläggande övningar i bland annat bildkomposition och färganvändning vänjer eleverna sig i att se att bildens uppbyggnad har betydelse när man vill förmedla innehåll eller uttrycka känsla eller stämning i bild. Eleverna bekantar sig med och prövar olika verktyg, material och digitala medier.

Egna bilder

Eleverna övar sig på att skapa bilder med innehåll som baserar sig på elevernas egna upplevelser, på vad de sett och mött i den egna vardagen samt i bilder som är viktiga för dem. Det personligt betydelsefulla i elevernas egna bilder framkommer delvis genom reflektion och genom att diskutera i förhållande till annan visuell kultur. Elevernas inre bilder skapar även fantasifyllda berättelser och dessa kan visualiseras med varierande arbetssätt.

Konstens världar

Konstverk inspirerar till att skapa. Genom möten med olika konstverk genom historien, genom diskussion och analys och genom att själva skapa i anknytning till utvalda verk får eleverna kunskap men också insikt om hur konsten ändrats genom tiden. Samtidigt berikas elevernas eget skapande i och med kopplingar till konstnärers verk. I bildkonstskolan tar vi del av lokala konstnärers sätt att skapa och i mån av möjlighet besöker vi museer och utställningar. Samtidskonsten speglar även sin tid och öppnar möjligheter för skapandeprocesser som berör vår vardag och möten med andra människor.

Den visuella miljön

Eleven studerar olika miljöer och övar sig i att se hur de byggts upp ur en estetisk, ekologisk och etisk synvinkel. Under studierna skall eleven lära sig att påverka och forma olika miljöer på ett inspirerande sätt. Eleven bekantar oss med mediemiljöer och visuella delkulturer. Centralt är också att skapa bl.a. naturmiljöer, byggda miljöer och föremål.

Studiehelheter och mål

De gemensamma studierna i bildkonst består av studiehelheterna UPPTÄCKA, ÖVA och EXPERIMENTERA.

Upptäcka (120h)

- eleven uppmuntras till att använda fantasi och lek som utgångspunkt i skapandet
- eleven bekantar sig med grundtekniker och arbetsredskap
- eleven upptäcker möjligheter med olika verktyg
- eleven får grundläggande kännedom om utvalda konstverk
- eleven övar att diskutera i grupp kring konstbilder och bilder som är betydelsefulla för eleven
- eleven uppmuntras i att jobba långsiktigt
- eleven uppmuntras till att berätta om den egna bilden och till att lyssna till andras tankar om sina bilder

Öva (120h)

- eleverna undersöker tillsammans konstbilder, bilder i medierna och i den visuella miljön
- eleven får grundläggande kännedom om arbetssätt inom utvalda konststilar
- eleven uppmuntras till att se konsthistoriska verk, arbetssätt och tekniker som inspirationskälla till eget skapande
- eleven diskuterar i grupp bildens uppbyggnad och kan använda grundläggande begrepp
- eleven skapar målinriktat från idé till färdig produkt
- eleven övar i att beskriva sin arbetsprocess
- eleven övar sig i att använda grundtekniker och arbetsredskap på ett mångsidigt sätt
- eleven övar i att reflektera över egna val och uttrycka sina synpunkter

Experimentera (60h)

- eleven prövar att använda sig av egna intressen som utgångspunkt i arbetet
- eleven experimenterar mångsidigt med olika uttryck, material och tekniker och uppmuntras till att utveckla ett eget bilduttryck
- eleven utvecklar sin konstuppfattning och självkännetedom genom målinriktat visuellt arbete och reflektion
- eleven inspireras till att jobba på ett tvärkonstnärligt sätt
- eleven diskuterar i grupp kring uttryck och känslor i den egna bilden och val av teknik och uttryck
- eleven reflekterar över värden i konst och i det egna visuella uttrycket
- eleven prövar i grupp olika metoder för att tolka, omtolka samt diskutera bilder

2.1.4 TEMASTUDIER

Målet med temastudierna i bildkonst är att utvidga de färdigheter som eleven förvärvat under de gemensamma studierna. Syftet är att fördjupa elevens bildkonstnärliga tänkande och uttryck och att eleven utvecklas i hur man kan använda bildkonst som ett medel för att påverka. Eleven uppmuntras till att skapa ett personligt förhållande till konsten. Under temastudierna utvecklar eleven sitt eget lärande under en fortgående, interaktiv process. Eleven planerar sin fördjupning målmedvetet i enlighet med egna intressen och reflektera över sitt sätt att lära. Syftet är att eleven under temastudierna fördjupar sig inom olika delområden och strävar till nyskapande genom självständigt arbete eller genom att skapa tillsammans med andra. Med konstens medel undersöker eleven människan i samtiden, i naturen och i kulturen.

Bildens språk och konstens uttrycksmedel

Eleven fördjupar sig i bildens språk och uppbyggnad genom att uttrycka åsikter eller förmedla budskap i det egna skapandet. Det visuella tänkandet och diskussion fördjupar förståelsen av bilder och bildens innehåll. Eleven strävar till att uttrycka sig på ett personligt sätt med egna intressen i fokus. Eleven utvecklar de individuella färdigheterna på ett djupare plan gällande valda tekniker och uttryckssätt och använder verktyg och material på varierande sätt.

Egna bilder

Eleven skapar bilder som baserar sig på iakttagelser och erfarenheter ur den egna vardagen eller som är inspirerade av andras bilder eller av lokala fenomen. I studierna reflekterar eleven över det egna arbetet och sätter det i relation till andras verk. Eleven skapar utgående från behovet av att uttrycka sig som uppstår vid iakttagelser av bildkulturer som är betydelsefulla för eleven. Elevens inre bilder inspirerar i den egna skaparprocessen.

Konstens världar

Eleven fördjupar sig i utvalda verk från olika tider, i olika kulturer och inom andra visuella konstarter. Samtidskonstens förfaringssätt undersöks och inspirerar till skapandeprocesser. Eleven bekantar sig med och reflekterar över konstens betydelse i samhället förr och i nutid. I undervisningen bekantar vi oss med museer och lokala konstnärers verksamhet och strävar efter att delta i konstverksamhet i den egna uppväxtmiljön. Vi bekantar oss med aktuella fenomen inom konsten och med professionella konstutövare.

Den visuella miljön

Eleven fördjupar sin förståelse för hur olika betydelser i olika miljöer byggts upp genom att undersöka och analysera naturmiljö, byggd miljö, föremål, mediemiljöer och visuella delkulturer. I studierna övar eleven sig i att utvärdera dessa estetiskt, ekologiskt och etiskt

Studiehelheter och mål

Temastudierna i bildkonst består av studiehelheterna FÖRDJUPA och EGET UTTRYCK.

Fördjupa (132h)

- eleven övar sig i att hitta egen inspiration för sitt skapande
- eleven uppmuntras till att använda sig av sina egna intressen och tankar som utgångspunkt i arbetet
- eleven får stöd i att välja uttryckssätt
- eleven fördjupar mångsidigt sina färdigheter inom de egna bildkonstnärliga intresseområdena
- eleven undersöker i sitt skapande fenomen i relationen mellan konst och vetenskap
- eleven utvecklar sin förmåga att undersöka visuell kultur från konstnärens, betraktarens och verkets perspektiv samt motivera sina tolkningar
- eleven handleds i att beakta estetiska, ekologiska och etiska värden självständigt och i grupp
- eleven kan verbalt berätta kring det egna verkets innehåll och budskap och reflektera kring hur man lyckats förmedla det man avsett

Eget uttryck (68h)

- eleven kan söka inspiration, utarbeta projekt, motivera och förverkliga dem
- eleven uppmuntras till att med konstens medel uttrycka sina åsikter och tankar och granska betydelsen av värden i den egna livsmiljö och i konsten
- eleven känner till grundläggande tekniker, arbetssätt och stilriktningar inom bildkonsten
- eleven kan diskutera kring tematiken i de egna verken
- eleven uppmuntras till att reflektera över sin identitet genom att skapa olika bilder och tolka dem
- eleven vet att bilden är ett språk, att varje verk uttrycker något
- eleven får stöd i att utvecklas i enlighet med uppställda mål och synsätt självständigt eller genom gemensamt visuellt arbete
- eleven kan sätta det egna arbetet i relation till annan konst

Arbetssätt i undervisningen i bildkonst

Bildkonstundervisningen är processinriktad till sin karaktär och eleverna jobbar mot egna mål kring olika teman under längre perioder. Elevernas egna intressen och erfarenheter är viktiga utgångspunkter i skapandet. Under bildskapandeprocessen skapar eleven individuellt eller tillsammans med andra, lär sig av andra, får respons för sitt arbete och reflektera över sitt eget lärande och på så sätt fördjupas insikterna och färdigheterna.

Genom långsiktigt arbete skapas möjligheter till att använda material på ett mångsidigt sätt. Olika tekniker och uttrycksmedel ryms med i processen och eleverna experimenterar, prövar sig fram, använder sig i mån av möjlighet av olika medier och hittar på olika möjliga alternativa sätt att lösa problem på. Variation i arbetssätten leder till växelverkan inom gruppen. Undervisningen ordnas i lärmiljöer där eleverna

har möjlighet till undersökande attityd i sitt skapande.

Man strävar till ett mångsidigt arbetssätt genom att t.ex. samarbeta med skolor, gränsöverskridande inom musikinstitutet, med bibliotek, tillsammans med lokala aktörer och äldreboende.

Utvärdering av lärandet i undervisningen i bildkonst

Syftet med utvärderingen i bildkonst är att handleda elevernas lärande, stödja deras framsteg i studierna och utveckla deras självvärdering. Eleven skall få stöd i att ställa upp mål för sina studier, styra sitt arbete i riktning mot målen och få mångsidig respons för att förstå sin egen lärprocess. Självvärderingen stöder eleven i att lära sig av sitt eget lärande.

Utvärderingen i bildkonst sker på ett mångsidigt sätt, fortgående under hela den bildskapande processen. Eleven får kontinuerligt respons på de uppsatta målen. Utvärderingens form varierar och kan bestå av att ge och få respons, av muntlig utvärdering ss. enskilda samtal, utvärderingsdiskussioner i grupp, kamratvärdering eller t.ex. av skriftlig självvärdering i form av processportfolio. För eleven är utvärderingstillfället ett lärandetillfälle. Eleven har även möjlighet att ge och få mångsidig, positiv respons och realistisk respons av andra genom utställningar, både fysiska och digitala samt via sociala medier. Efter avlagda temastudier sammanställer eleven utvalda verk till en fysisk eller digital helhet som även består av självvärdering.

Intyg

När eleven har avlagt studierna som ingår i de allmänna studierna erhåller eleven ett slutintyg. Eleven skall även på begäran få intyg över fullgjorda studiehelheter.

Slutintyget innehåller följande uppgifter:

- intygets namn
- utbildningsanordnarens och läroanstaltens namn
- studier, för vilka slutintyget ges
- elevens namn och personbeteckning
- studietid
- ett omnämnande om att den allmänna lärokursen i bildkonst innefattar gemensamma studier och temastudier samt studiehelheternas namn och omfattning
- rektorns underskrift och läroanstaltens stämpel
- datumet på det av undervisningsministeriet beviljade tillståndet att anordna utbildning
- den lagstiftning som utbildningen baserar sig på
- ett omnämnande om att utbildningen genomförts enligt de av Utbildningsstyrelsen fastställda grunderna för den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning 2017

2.2 Hantverk/slöjd

2.2.1 Studiernas struktur och innehåll

Syftet med den allmänna lärokursen i slöjd är att ge eleven erfarenhet av slöjd, formgivning och teknologi. Studierna skapar förutsättningar för eleverna att få ett positivt förhållande till slöjdande som stödjer deras utveckling och självkänedom. Undervisningen är förankrad i deras erfarenhetsvärld och uppmuntrar till undersökande och är upplevelsebaserad. Eleverna handleds med hjälp av experimenterande, skaparglädje och uppfinningsrikedom att använda olika material, tekniker och verktyg på ett tryggt sätt.

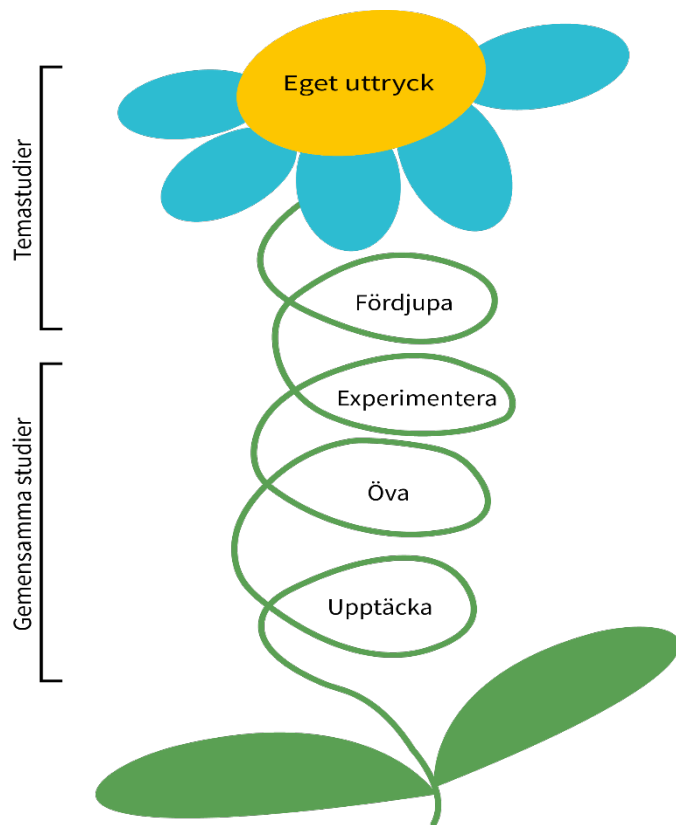
Elevens kulturella och samhällseliga delaktighet stöds genom att de handleds i att reflektera över de betydelser som skapandet med händerna och hantverk har samt bekanta sig med den lokala kulturen. Studierna uppmuntrar till att iaktta miljön och kulturens mångfald och inspirera till att tillämpa iakttagelserna i sitt eget arbete. Då studierna framskrider handleda eleven i att reflektera över ansvarsfull konsumtion och produktion från en ekologisk, estetisk och etisk synvinkel. Eleverna uppmuntras att värdesätta sitt eget och andras arbete. Studierna skapar en grund för slöjdintresse som blir en del av den levande hantverksskulturen och konstfältet.

Målet för undervisningen är att hjälpa eleven att se slöjd som ett mångvetenskapligt fenomen. Eleven inspireras i att granska sambanden mellan slöjd, konst och vetenskap samt få nya insikter om dem. Eleven uppmuntras i att presentera ideer och konstruera nytt. Målet för studierna är att inspirera eleverna till ett livslångt intresse för slöjd, kultur och formgivning.

2.2.2 Studiernas omfattning

Slöjdens allmänna lärokurs består av 500 timmar. Studierna består av gemensamma studier och temastudier. De gemensamma studierna beräknas till 300 timmar och fördelas på 5 år. Efter genomförda gemensamma studier kan eleven fortsätta till temastudierna. Temastudierna beräknas till 200 timmar som är fördelade på 3 år. Studierna hålls i huvudsak under Vuxeninstitutets arbetsår men kan även hållas som sommar- veckoslutskurser eller inom olika projekt. 1 lektion räknas som 45 min.

Studierna delas in i fem studiehelheter. Dessa studiehelheter är UPPTÄCKA, ÖVA, EXPERIMENTERA, FÖRDJUPA och EGET UTTRYCK. De tre första studiehelheterna är gemensamma studier och de två sista temastudier.

2.2.3 Gemensamma studier

De gemensamma studierna är indelade i tre studiehelheter; UPPTÄCKA (120 lekt) ämnade för elever i åk 1-2, ÖVA (120 lekt) ämnade för elever i åk 3-4 och EXPERIMENTERA (60 lekt) ämnade för elever i åk 5-6. Målet för de gemensamma studierna är att eleven ska lära sig de grundläggande färdigheterna i slöjd. Studierna ska inspirera eleverna till att utveckla de färdigheter som de behöver för att planera och genomföra slöjdarbeten där man beaktar slöjd, teknologi och formgivning. Inom de gemensamma studierna granskar eleverna slöjden ur ett samhälleligt, kulturellt och mångvetenskapligt perspektiv.

Det centrala innehållet i de gemensamma studierna i slöjd delas in i delområdena *Beklädnad, Föremåls- och textilmiljöer, Servicemiljöer* och *Bebyggda miljöer och naturmiljöer*. Inom studierna granskas de olika delområdena ur ett estetiskt, etiskt och ekologiskt perspektiv.

I de gemensamma studierna skapar man *produkter*, där användbarhet och ändamålsenliga material står som grund, *alster* där material och tekniker står som uttrycksmedel och *tjänster* där delaktighet, samhörighet och välbefinnande är i fokus. Formgivningen är central och genomsyrar hela slöjdprocessen. Traditionella och nyskapande tekniker, återbruk och naturmaterial utgör genomgående teman.

Upptäcka (120 lektioner)

- eleven ställer upp mål för sin slöjdprocess
- eleven upptäcker olika slöjdfärdigheter och material
- eleven lär sig gestalta slöjd som fenomen
- eleven lär sig använda använda verktyg och tekniker på ett tryggt sätt

I undervisningen betonas förståelsen för hur en slöjdprocess framskrider och att lära känna material och tekniker. Utifrån ändamålsenliga material, tekniker och teknologi skapar eleven självständigt användbara och nyskapande produkter. Skapande av egna produkter stärker den egna identiteten och ökar det egna välbefinnandet. Gruppen utgör en viktig grund för utveckling av elevens utveckling i förhållande till sig själv och till de andra i gruppen.

Öva (120 lektioner)

- eleven lär sig använda material och tekniker på ett mångsidigt sätt
- eleven inspireras till att vara aktiv när det gäller att skapa och iaktta hantverkskultur och att vara en aktiv aktör och konsument
- eleven förstår hur arbetssätt och arbetsordning påverkar slutresultatet
- eleven reflekterar över vilken inverkan de egna valen har på slöjd
- eleven ser hantverk och slöjd som ett levande kulturarv
- eleven övar i att kreativt lösa problem

I undervisningen betonas de olika aspekterna av formgivning som påverkar elevens slutresultat. Eleven genomför slöjdprocessen både genom att fördjupa sitt tekniska kunnande och genom att uttrycka sig genom material och tekniker. Beklädnadsteknologin undersöks i förhållande till modedefenomen och olika kulturer. Eleven skapar både självständigt och tillsammans med andra, vilket skapar samhörighet och delaktighet i varandras slöjdprocesser.

Experimentera (60 lektioner)

- eleven provar på nya tekniker och olika sätt att uttrycka sig
- eleven synliggör sina tankar, känslor och tolkningar gällande slöjd, miljön och kulturen.
- eleven reflekterar över slöjd ur ett estetiskt perspektiv och utgående från kulturens mångfald, samt sin verksamhet utgående från hållbar utveckling.
- eleven förstår traditionen inom hantverksföretagande

Undervisningen fokuserar på att skapa produkter och tjänster självständigt och tillsammans med andra. Formgivningen tar fasta på teknologi och företagsamhet. Samhörigheten i gruppen stödjer elevens välbefinnande och hjälper till att synliggöra sina tankar, känslor och tolkningar i förhållande till slöjdprocessen.

2.2.4 Temastudier

Temastudierna är indelade i två olika studiehelheter; FÖRDJUPA (132 lekt) för elever i åk 7-8 och EGET UTTRYCK (68 lekt) för elever i åk 9-. Målet för temastudierna är att bredda de färdigheter som eleven förvärvat sig i de gemensamma studierna. I undervisningen beaktas elevernas olika styrkor och intresseområden, de lokala resurserna, aktuella teman och det lokala.

Det centrala innehållet i de gemensamma studierna i slöjd delas in i delområdena *Beklädnad, Föremåls- och textilmiljöer, Servicemiljöer* och *Bebyggda miljöer och naturmiljöer*. Inom studierna granskas de olika delområdena ur ett estetiskt, etiskt och ekologiskt perspektiv.

Fördjupa (132 lektioner)

Mål:

- eleven fördjupar sina slöjdfärdigheter
- eleven fördjupar sin kännedom om material och tekniker
- eleven lär sig att iaktta sin omgivning och vardagens utmaningar i sin livsmiljö och fundera på olika lösningar
- eleven fördjupar sin kännedom om hantverkskultur och gör val i enlighet med sina egna intressen
- eleven deltar i utvecklingen av det levande kulturarvet inom hantverk
- eleven iakttar miljön och hantverkskulturen
- eleven stiftar bekantskap med lokala hantverksföretagare
- eleven får förståelse för slöjd som mångkonstnärligt och -vetenskapligt fenomen och kan utnyttja detta i sitt eget arbete
- eleven lär sig utnyttja principerna för hållbar utveckling och cirkulär ekonomi i sin verksamhet
- eleven övar i att vara uppfinningsrik i grupp

Undervisningen fokuserar på att stödja eleven i sin fördjupning av färdigheter, kunskaper och förståelse av den egna slöjdprocessen. Elevens olika styrkor och intresseområden beaktas i utveckling av formgivning, funktion och teknologi. Återbruk genomsyrar kontinuerligt olika tekniker. Förståelse för beklädnadsteknologi fördjupas i förhållande till olika kulturer och modedefenomen. Inom företagsamhet betonas yttre företagsamhet och kundfokus.

Eget uttryck (68 lektioner)

Mål:

- eleven stärker sitt personliga uttryck med nya färdighet
- eleven utveckla förmågan att hantera slöjdprocessen genom att reflektera över arbetsbeskrivningar, arbetsätt och arbetsordningar i sitt eget arbete
- eleven reflekterar över och förstår vilken inverkan de egna valen har för produktens kvalitet, livscykel och för miljön
- eleven gör estetiskt hållbara val i en värld av kulturell mångfald
- eleven uppmuntras att skapa en vision av någonting som aldrig tidigare skådats och omvandla en abstrakt idé till ett konkret hantverk

I den avslutande studiehelheten sätts fokus på att eleven skapar ett eget uttryckssätt och identitet. Skapandet baserar sig på det egna välbefinnande och elevens egna upplevelser. I den egna slöjdprocessen betonas funktionalitet, teknologi och formgivning. De lokala resurserna, aktuella teman och den lokala vetenskapen genomsyrar undervisningen.

Arbetsätt i undervisningen

I slöjdprocessen bekantar sig eleven med olika fenomen genom upplevelser och erfarenheter samt genom att undersöka och utvärdera dem. Fantasi och utvecklandet av nya idéer är utgångspunkter för slöjdprocessen där det centrala är att skapa med händerna och att uppleva glädjen i att få nya insikter. Genom att välja många olika arbetsätt stöds eleven att individuellt kunna tillämpa sig kunskaper och färdigheter samt att uttrycka sig och pröva olika tillvägagångssätt.

Undervisning ordnas i sådana lärmiljöer som ändamålsenligt stöder undersökningen av olika material, tekniker, teknologier och en kreativ tillämpning av dessa. Atmosfä-

ren i klassen är öppen och positiv så att den uppmuntrar och inspirerar eleverna till att utveckla sitt eget kunnande. Man strävar till att använda ändamålsenlig informations- och kommunikationsteknik som ett komplement till undervisningen.

Samarbetet med olika aktörer och organisationer ger studierna ett socialt och samhällsligt perspektiv. Samarbete kan ske med t.ex. Stundars, Världsnaturarvet Kvarken, Martha, Kommunens skolor, daghem, äldreboende, Hantverkargillet Björken, Vuxeninstitutets kursdeltagare, lokala hantverksföretagare och hjälporganisationer.

Utvärdering av lärande

Utvärderingens syfte är att stödja elevens lärande, utveckling av sitt uttryck och sina färdigheter, stödjande av deras framsteg i studierna samt utveckling av deras självvärdering. Eleven ska öva sig i att ställa upp egna mål, styra sitt arbete i riktning mot målen, utvärdera och reflektera över sin inläring.

Utvärderingen sker under hela slöjdprocessen och olika metoder kan användas ss. självvärdering, gruppvärdering, kamratvärdering, processdagbok, ge och ta respons, utvärderingsdiskussioner och enskilda samtal. Processen kan även utvärderas genom en fysisk eller digital processmapp/ portfolio.

Eleven får kontinuerlig respons på de uppsatta målen för undervisningen. Eleverna har möjlighet att få offentlig respons genom utställningar, både fysiska och digitala samt via sociala medier, t.ex. Instagram #hantis. Inom temastudierna gör eleven en avslutande presentation där eleven sammanställer sitt kunnande. I den ingår verbal och/ eller bildmaterial samt en självvärdering.

Intyg

När eleven har avlagt studierna som ingår i de allmänna studierna erhåller eleven ett slutintyg. Eleven skall även på begäran få intyg över fullgjorda studiehelheter.

Slutintyget innehåller följande uppgifter:

- intygets namn
- utbildningsanordnarens och läroanstaltens namn
- studier, för vilka slutintyget ges
- elevens namn och personbeteckning
- studietid
- ett omnämnande om att den allmänna lärokursen i bildkonst innefattar gemensamma studier och temastudier samt studiehelheternas namn och omfattning
- rektorns underskrift och läroanstaltens stämpel
- datumet på det av undervisningsministeriet beviljade tillståndet att anordna utbildning
- den lagstiftning som utbildningen baserar sig på
- ett omnämnande om att utbildningen genomförts enligt de av Utbildningsstyrelsen fastställda grunderna för den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning 2017

2.3.1 Studiernas uppbyggnad och omfattning

Dansundervisningen enligt fördjupad lärokurs utgörs av grundstudier och fördjupade studier. Grundstudierna beräknas till 800 timmar och de fördjupade studierna till 500 timmar.

Målet med grundstudierna är att målmedvetet öva upp centrala element inom dans samt långsiktigt utveckla sina kunskaper i dans överlag. I de fördjupade studierna ingår ett slutarbete. Dessa studier är en förberedelse för yrkesstudier inom dans. De fördjupade studierna ordnas av Taikon-institutet i Vasa.

Genomförandet av den fördjupade lärokursen sker i samarbete med Taikon-institutet i Vasa.

Korsholms musikinstitut ordnar även undervisning i dans på småbarnsstadiet. Dessa studier räknas inte som en del av den fördjupade lärokursen.

Studiehelheter

Studierna i dans delas in i sju studiehelheter. De tre första studiehelheterna ordnas i Korsholm. Efter dessa kan eleven fortsätta sina studier i Taikon i Vasa.

Grundstudier		
Studiehelhet 1	6-7-åringar	85 t
Studiehelhet 2	7-9-åringar	85 t
Studiehelhet 3	10-12-åringar	177 t
Studiehelhet 4	13-14-åringar	300 t
Studiehelhet 5	Tillämpade studier	153 t

Fördjupade studier		
Studiehelhet 6	15-18-åringar	448 t
Studiehelhet 7	Tillämpade studier	52 t

Åldrarna i tabellerna är riktgivande och kan avvika från elevens färdighetsnivå. När elevens undervisning ska ordnas strävar vi efter flexibilitet och planerar studiernas innehåll, omfattning och längd med hänsyn till konstarten, elevens ålder samt tidigare tillägnade färdigheter och kunskaper. Eleven har rätt att få tidigare utförda studier som motsvarar målen för och det centrala innehållet i läroplanen eller kunnande som förvärvats på annat sätt bedömda och erkända. Erkännande av kunnande sker på basis av utredningar om elevens studier eller prov på kunnande samt i förhållande till målen för och innehållet i den studiehelhet som ska tillgodoräknas. Också då eleven övergår från en lärokurs till en annan går man vid erkännande av kunnande och tillgodoräkandet av studier till väga på det sätt som beskrivs ovan.

2.3.2 Studiernas mål och innehåll

Grundstudierna i dans omfattar studier i nutidsdans samt studier i andra dansformer och läroämnen som stödjer denna. Nutidsdans kan betraktas som ett paraplybegrepp och rymmer element från modern dans, jazzdans och improvisation samt kombinerar nyanser från street dance och akrobatik i rörelser. Syftet med undervisningen är att erbjuda eleven möjligheter att erfa och värna om glädjen i dansen samt att studera dans målinriktat och långsiktigt. Målet är att eleven bygger upp ett eget förhållande till dans, vågar uttrycka sig kroppsligt och får en bred uppfattning om dans som konstform. I och med sina studier lär sig eleven att allt bättre sköta om sitt välbefinnande och fungera som medlem i en grupp och en gemenskap. Undervisningen uppmuntrar eleven att delta i olika dans- och konstenemang och föreställningar både som artist och som åskådare.

Det centrala innehållet i *grundstudierna i dans* är en mångsidig förkovring i nutidsdansens olika delområden samt i grundtekniken och uttrycksmedel i de dansformer som ingår i de övriga studierna.

Det centrala målet med de fördjupade studierna i dans är att eleven utvidgar de kunskaper och färdigheter hen har tillägnat sig under grundstudierna. Studierna omfattar studier i både nutidsdans och i övriga dansformer och läroämnen. Eleven har möjlighet att prioritera och göra personliga val bland de alternativ som grundundervisning i konst erbjuder och som kompletteras årligen. I elevens studier kan därför ingå studier i andra dans- eller konstformer, deltagande i en konstnärlig produktion eller dylikt. Under studiernas gång planerar och genomför eleven under

lärarens handledning ett slutarbete inom den fördjupade lärokursen i dans. Eleven ställer upp målen för slutarbetet i samarbete med lärarna och man kommer tillsammans överens om hur arbetet ska genomföras utgående från de alternativ läroanstalten har godkänt.

Undervisningen sker i regel som gruppundervisning. Eleven har 1–3 lektioner per vecka à 60–90 minuter. Utförligare beskrivningar om studiernas innehåll för respektive dansform och ämne utarbetas som separata dokument som kompletterar och preciserar denna läroplan. Dessa revideras och preciseras årligen.

Mål

Välbefinnande och kroppslighet
Växelspeglning och kulturellt kunnande
Färdighet och konst
Uppträdande

Grundstudierna i dans

Studiehelhet 1 (dansstart)

Eleven bekantar sig med dansens rörelsevärld på ett lekfullt och glatt sätt. Dansens grundfärdigheter övas utgående från och med respekt för barnets medfödd fantasi. Barnets roll som aktiv och multisensorisk aktör förstärks genom utforskande, experimentella och tvärkonstnärliga arbetssätt.

Studiehelhet 2 (Nutidsdansstart)

Mål: Eleven

- upplever dansens glädje som individ och tillsammans med andra
- lär sig fungera som medlem i en grupp och tillägnar sig olika arbetssätt som används på danstimmarna
- får färdigheter att utveckla sin individuella kreativitet i dans
- förstår betydelsen av att hålla koncentrationen när hen utvecklar sina danskunskaper
- övar nutidsdansens grunder genom att utveckla sina motoriska färdigheter och uttrycksfärdigheter
- övar sig i att uppträda i olika föreställningssituationer och -miljöer

Studiehelhet 3

Mål: Eleven

- respekterar sitt eget och andras kroppsliga uttryck
- lär sig att ge rum åt andra och anpassa sin egen rörelse till rummet och andra
- tillägnar sig kunskaper och färdigheter för att främja sin kroppsliga välbefinnande samt för att stödja ett hälsosamt levnadssätt
- förstår betydelsen av långsiktigt arbete när hen utvecklar sina färdigheter i dans
- lär sig att ta emot och ta till sig konstruktiv respons
- övar kroppsanvändning och kroppens fysiska rörelser och får erfarenhet av hur musik kan utnyttjas i olika dansstilar

- fördjupar sina färdigheter i rörelse- och dansimprovisation samt kan utnyttja sin fantasi och kreativitet i dans
- skapar egna små koreografier

Studiehelhet 4

Mål: Eleven

- förhåller sig positivt till sin egen kropp och till att utmana den
- respekterar sitt eget och andras uttryck, även mellan olika konstämnen
- lär sig ställa upp ändamålsenliga och realistiska mål när det gäller att utveckla sina fysiska egenskaper och färdigheter i dans
- kan sätta ord på och dela sina erfarenheter både om att dansa och om dans som konstform
- vidgar sin uppfattning om dans genom att bekanta sig med kulturella element och fenomen i dans
- förstår dansens förhållande till andra konstformer
- övar sig i helhetsmässigt uttryck i övnings- och föreställningssituationer
- lär sig att ta eget ansvar samt ansvar för medlemmarna i gruppen
- kan förbereda sig självständigt inför uppträdanden och ta ansvar i olika uppträdandesituationer och -miljöer
- behärskar i enlighet med lärostoffet i grundstudierna kunskaper och färdigheter utgående från vilka eleven har förutsättningar att påbörja fördjupade studier i dans

Studiehelhet 5 (tillämpade studier)

Innehåll: deltagande i uppträdanden både som artist och åskådare, projektstudier, läger samt övriga kursspecifika studier. Innehållet i studiehelheten definieras i TaiKons årsplan.

De fördjupade studierna i dans

Studiehelhet 6

- Mål: Eleven
- kan inrikta sina studier och ställa upp mål på kort och lång sikt för sig själv
  - identifierar sina kroppsliga styrkor och utmaningar samt vilka effekter dansen har för elevens välbefinnande
  - respekterar vars och ens individualitet, olika synsätt och unika kroppsliga erfarenhet
  - utvecklar medvetandet om sin rörelse som en del av gruppens gemensamma rörelseverk
  - övar sig i planering och genomförande av danskompositioner och deltar aktivt och konstruktivt i en skapande process som utgår från gruppen
  - lär sig göra kamratvärderingar på ett konstruktivt sätt
  - lär sig förstå dansens väsen och förhållande till andra konstformer och till samhället
  - fördjupar kroppsmedvetenheten och centrala färdigheter i den dansform hen övar i

Studiehelhet 7 (tillämpade studier)

Innehåll: slutarbetet samt övriga kursspecifika studier (definieras i TaiKons årsplan)

- Mål: Eleven
- söker själv information om sådant som gäller välbefinnande och en hälsosam livstil samt utnyttjar informationen som stöd för sitt eget välbefinnande
  - kan sätta ord på de erfarenheter som dansverk och konst skapar och på sina egna tolkningar av dem
  - söker sig på egen hand till konstupplevelser
  - lär sig förstå betydelsen av enskilda delelement i uppbyggnad av en konstnärlig helhet
  - fördjupar sina färdigheter i rörelse- och dansimprovisation
  - får färdigheter för fortsatta yrkesstudier samt för bevarande av ett livslångt förhållande till dans

Slutarbete inom den fördjupade lärokursen

Under de fördjupade studiernas gång planerar och genomför eleven ett slutarbete som visar elevens kunskaper i konstnärligt tänkande och konstnärlig uttrycksförmåga. Eleven ställer upp målen för slutarbetet i samarbete med lärarna och man kommer tillsammans överens om hur arbetet ska genomföras utgående från de alternativ läroanstalten har godkänt. Slutarbetet kan bestå av olika helheter eller koncentreras på ett visst fördjupat kunnande.

Slutarbetet ska innehålla följande:

1. Konstnärligt arbete och/eller portfolio som har sammanställts under de fördjupade studiernas gång. Slutarbetet kan utgöras av en process som kombinerar olika konstformer och deras uttrycksmedel eller av ett processresultat.
2. Skriftlig dokumentering och beskrivning av arbetsprocessen.
3. Kort textavsnitt där eleven analyserar sitt eget konstnärligt arbete och sitt verk.

Bedömning

Bedömningen kopplas till hur eleven har arbetat, inte till elevens egenskaper.

Dans – välbefinnande och kroppslighet, växelverkan och kulturellt kunnande, färdighet och konst, uppträdande.

Betyg

När eleven har avlagt studierna som ingår i de fördjupade studierna erhåller eleven ett avgångsbetyg.

Avgångsbetyget innehåller följande uppgifter:

- utbildningsanordnarens och läroanstaltens namn
- studier, för vilka avgångsbetyg ges
- elevens namn och personbeteckning
- studietid
- tidpunkt för och bedömning av de prestationer som bedöms
- rektorns underskrift och läroanstaltens stämpel
- datumet på det av undervisningsministeriet beviljade tillståndet att anordna utbildning
- den lagstiftning som utbildningen baserar sig på
- ett omnämnande om att utbildningen genomförts enligt de av Utbildningsstyrelsen fastställda läroplansgrunderna
- ett omnämnande om att den fördjupade lärokursen i musik innefattar grundstudier och fördjupade studier

2.4 Musik

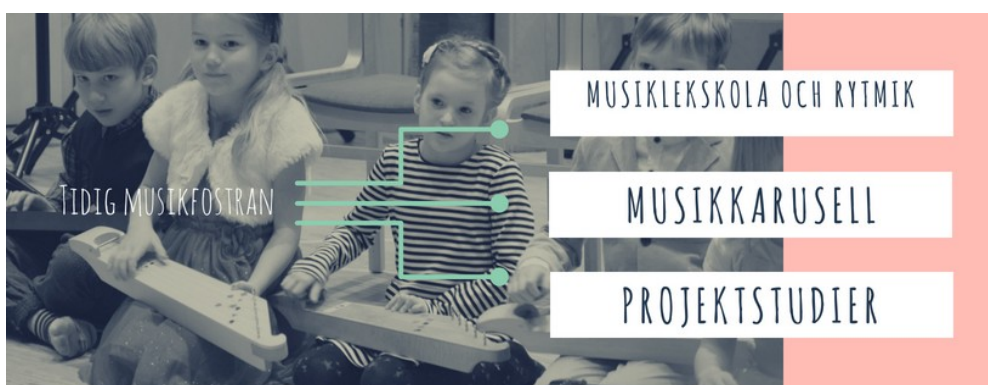
2.4.1 Studiernas uppbyggnad

Musikundervisningen enligt fördjupad lärokurs utgörs av grundstudier och fördjupade studier. Dessa föregås av tidig musikfostran. Dessutom kan musikinstitutet erbjuda påbyggnadsundervisning efter avlagda studier enligt fördjupad lärokurs.

2.4.1.1 Tidig musikfostran

Tidig musikfostran delas in i musiklekskola och rytmik, musikkarusell och projektstudier.

Allmänna mål och innehåll

Tidig musikfostran ordnas som gruppundervisning. Den tidiga musikfostran kan arrangeras på olika sätt ss. musiklekskola, musikverkstad, baby- och knattemusik.

Målen för tidig musikfostran är att:

- ge barnet musikupplevelser som lägger grunden för ett gott förhållande till musik och för ett framtida aktivt musikintresse
- utveckla barnets lyssnarfärdigheter, dess förutsättningar för
- mångsidiga musikupplevelser, samt dess möjligheter att uttrycka sig med musikens hjälp
- lära barnet vad olika instrument heter, hur de klingar och hur de ser ut

Musikens element – rytm, form, harmoni, melodi, dynamik och klangfärg – utgör undervisningens centrala innehåll. Med leken som metod uppövas barnets musikaliska minne, utvecklas dess lyssnarförutsättningar, och dess kognitiva, emotionella, motoriska och sociala utveckling stöds.

Studier i tidig musikfostran räknas inte till de fördjupade studierna i musik.

För undervisningen görs inom ämneskollegiet upp en plan som gäller för tidig musikfostran. I planen preciseras målen i undervisningen med beaktande av elevens ålder och personliga intresse.

Musiklekskola och rytmik

Musiklekskolan riktar sig till 3–6 åringar. Undervisningen sker i grupper om 6–15 barn. Barnen antas i anmälningsordning. Lektionstiden är vanligtvis 45 minuter per vecka. Arbetsformerna är sång, spel, ramsor, rytmlekar och rörelse till musik, samt lekfulla lyssnarövningar.

Undervisningen i musiklekskolan kan även ges i familjegrupper, instrumentalgrupper eller i olika typer av musikverkstäder om det anses ändamålsenligt.

Undervisningen i musiklekskola är målinriktad och är en bra grund för fortsatta studier i musik.

Musikförberedelse

Musikförberedelse riktar sig i första hand till barn i åk 1–2. I undervisningen betonas rytmikövningar, notläsning och samspel. Förutom rytminstrument används i undervisningen som instrument även kantele, blockflöjt och piano.

Musikkarusell

Musikkarusell är en undervisningsform som sker i grupp. I undervisningen ingår sånger, rytmikövningar samt instrumentundervisning. Undervisningen delas in i perioder. Instrumenten byts mellan perioderna och således ges möjlighet för eleverna att få undervisning i flera instrument.

Projektstudier

Musikinstitutet ordnar inom ramen för sina resurser olika projekt för yngre barn där barnen erbjuds undervisning i konst. Dessa projekt kan ordnas i samarbete med skolor och/ eller daghem.

2.4.1.2 Grundstudier

Grundstudierna delas in i studiehelheter. Studierna följer de instrumentspecifika målsättningarna som fastställs inom de olika instrumentkollegierna.

Första studiehelheten är instrumentstart. Instrumentstart riktar sig främst till 5–7 åringar. Undervisningen i instrumentstart arrangeras i instrumentalgrupper. I vilka instrument undervisningen anordnas besluts läsårsvis. I undervisningen introduceras spelteknik och grunderna i att förstå notläsning.

De därpå följande studiehelheterna kan variera beroende på instrument och elevens egna önskemål. Inom varje instrumentkollegium uppgörs instrumentspecifika mål för undervisningen som följer läroplansgrunden och beaktar elevens egna intressen.

Studierna i instrumentstart beräknas till 120 timmar och de övriga grundstudierna till 680 timmar. Då undervisningen planeras beaktas elevens ålder, tidigare införskaffade kunskaper och färdigheter samt de undervisningsmetoder som använts. Tidigare studier som motsvarar musikinstitutets prestationskrav räknas med i

studiernas omfattning. Läsårets längd fastställs i enlighet med tjänste- och arbetskollektivavtalet för den kommunala undervisningspersonalen

Allmänna mål och innehåll

Målen för grundstudierna är att eleven:

- lär sig spela ett instrument
- lär sig läsa, skriva, lyssna och känna till musik
- lär sig att uttrycka sig med hjälp av musik, att uppträda och att sammusicera

Elevernas utveckling i studierna dokumenteras och följs upp. Studierna bedöms av lärarna men elevens självvärdering är en del av studierna.

Instrumentkollegierna skall fungera som ett stöd för den enskilda läraren. Varje instrumentkollegium har en ko-ordineringsansvarig lärare. I instrumentkollegierna planeras hur samspelsundervisningen ordnas. De har även en aktiv roll i planering av evenemang och uppträdanden för eleverna. Varje instrumentlärare har ett ansvar att dokumentera elevernas framsteg och utveckling i studierna enligt uppställda mål.

Studierna består av instrumentstudier, allmänna musikstudier och övriga studier. Sammusicering räknas som en del av instrumentstudierna.

Instrumentstudier

Instrumentstudierna omfattar enskild instrumentundervisning och sammusicering. Den enskilda instrumentundervisningen delas in i solistiskt huvudämne och solistiskt biämne.

Eleven bör ha ett solistiskt huvudämne som kan vara något av följande instrument:

Stråkinstrument: violin, altviolin, cello, kontrabas

Träblåsinstrument: flöjt, oboe, klarinett, fagott, saxofon

Bleckblåsinstrument: trumpet, valthorn, euphonium, trombon, tuba

Bandinstrument: elbas, elgitarr, slagverk

Övriga instrument: gitarr, piano, cembalo, orgel, dragspel och sång

Ifall efterfrågan och resurser finns, kan undervisning ges även i andra instrument än de ovan nämnda.

En elev kan ansöka om att få studera ett solistiskt biämne. En förutsättning för beviljandet är att eleven avlagt minst tre års studier i solistiskt huvudämne. och i övrigt gjort goda framsteg i musikstudierna. Rätt till studier i ett solistiskt biämne beviljas av musikinstitutets rektor.

I den *enskilda instrumentundervisningen* gör läraren tillsammans med eleven upp en studieplan för varje läsår. I studieplanen ställer man upp mål för läsåret. I studieplanen kan eleven och läraren även komma överens om andra saker som stöder förverkligandet av undervisningen. Studieplanen ligger till grund för utvärderingen av elevens framsteg i studierna under läsåret.

Sammusicering utgör en viktig del av studierna. Eleverna har både rättighet och skyldighet att delta i kör-, orkester-, band- eller kammarmusikverksamhet. Verksamheten kan även ordnas i musikverkstäder, i perioder eller som projekt. Det sätt på vilket undervisningen i sammusiceringen ordnas beror på rådande elevunderlag samt på elevernas ålder och hur långt de kommit i sina instrumentstudier. Instrumentundervisningen och sammusiceringen skall komplettera varandra och bilda en helhet. Att höra till olika grupper som musicerar tillsammans samt att stifta bekantskap med en stilmässigt varierande repertoar med lämplig svårighetsgrad stöder elevens musikaliska utveckling allra bäst. I sammusiceringen betonas dessutom utvecklingen av sociala färdigheter och samverkan mellan gruppmedlemmarna.

Det centrala i instrumentundervisningen och undervisningen i sammusicering är att eleven fördjupar sig i huvudinstrumentets grundläggande teknik och repertoar samt i grunderna för gemensamt musicerande. Att uppträda regelbundet är en del av studierna.

Allmänna musikstudier

Allmänna musikstudier består av gehörsträning, studier i att läsa och skriva musik samt studier i musikens historia och stilar. Undervisningsformerna varierar. De allmänna studierna sker delvis som en del av instrumentstudierna och delvis som separata studier i grupp. I undervisningen beaktas elevens enskilda behov, så att studierna i de solistiska ämnena, sammusicerandet och de allmänna musikstudierna genom växelverkan bildar en fungerande helhet.

Efter att ha slutfört grundstudierna skall eleven kunna:

- sjunga och skriva melodier i dur och moll
- gestalta rytm
- utföra och känna igen de vanligaste kadenserna och harmonierna
- själv göra enkla kompositioner
- i mån av möjlighet utnyttja den datateknik som musikinstitutet kan erbjuda
- känna igen centrala stilriktningar, fenomen och instrument inom den egna genren
- ha förutsättningar att praktiskt utöva musik

Övriga studier

Musikinstitutet kan ordna eventuella biämnesstudier och valfria kurser som stöder elevens musikaliska utveckling och vidgar hans syn på musiken.

Lektionstider

I grundstudierna beräknas lektionstiden i det **solistiska huvudämnet** till 20 – 50 minuter. Lektionerna i det solistiska huvudämnet består ibland av gruppundervisning.

I det **solistiska biämnet** är lektionstiden vanligtvis 30 minuter per vecka.

Intyg

När eleven har avlagt studierna som ingår i **grundstudierna** får eleven ett intyg där det framgår

- utbildningsanordnarens och läroanstaltens namn
- studier, för vilka intyg ges
- elevens namn och personbeteckning
- studietid
- tidpunkt för och bedömning av de prestationer som bedöms
- rektorns underskrift och läroanstaltens stämpel
- den lagstiftning som utbildningen baserar sig på
- ett omnämnande om att utbildningen genomförts enligt de av Utbildningsstyrelsen fastställda läroplansgrunderna enligt fördjupad lärokurs

2.4.1.3 Fördjupade studier

De fördjupade studierna efterföljer grundstudierna. Studierna indelas i studiehelheter enligt de instrumentspecifika målen.

Omfattningen av de fördjupade studierna beräknas till 500 timmar. Då undervisningen planeras beaktas elevens ålder, tidigare införskaffade kunskaper och färdigheter samt de undervisningsmetoder som använts. Tidigare studier som motsvarar musikinstitutets prestationskrav räknas med i studiernas omfattning. Läsårets längd fastställs i enlighet med tjänste- och arbetskollektivavtalet för den kommunala undervisningspersonalen.

Målen för studierna är att eleven:

- vidareutvecklar de kunskaper och färdigheter som uppnåtts i grundstudierna på ett sådant sätt, att eleven självständigt kan fortsätta med att utöva musik eller inleda yrkesstudier i musik
- utvidgar sin kännedom om musik och musikstilar samt fördjupar sin förmåga att med musikens hjälp uttrycka sig kreativt

I studierna ingår instrumentstudier, allmänna musikstudier och övriga studier.

Instrumentstudier

Liksom på grundnivån innefattar instrumentstudierna enskild instrumentundervisning och sammusicering. Den enskilda instrumentundervisningen delas in i solistiskt huvudämne och solistiskt biämne.

Eleven fortsätter sina studier i det *solistiska huvudämnet*.

En elev ansöka om att få studera ett *solistiskt biämne*. Rätt till studier i ett solistiskt biämne beviljas av musikinstitutets rektor för ett läsår i sänder.

I den enskilda instrumentundervisningen gör läraren i elevens huvudämne tillsammans med eleven upp en studieplan för varje läsår. I studieplanen ställer man upp mål för läsåret. I studieplanen kan eleven och läraren även komma överens om andra saker som stöder uppläggningsen och förverkligandet av undervisningen. Studieplanen ligger till grund för utvärderingen av elevens prestationer under läsåret samt som grund för de prestationer som tas med och bedöms i avgångsbetyget.

Sammusicering är en väsentlig del av studierna. Instrumentundervisningen och sammusiceringen skall komplettera varandra och bilda en helhet. Verksamheten kan även ordnas i musikverkstäder, i perioder eller som projekt.

Det centrala i instrumentundervisningen och undervisningen i sammusicering är att utveckla elevens repertoarkännedom och speltekniska kontroll över huvudinstrumentet så att eleven lär sig att arbeta självständigt. Eleven skall vänja sig vid att tillägna sig samt framföra omfattande musikaliska helheter och fördjupa sin förmåga att tolka musik.

Allmänna studier

Allmänna studier ingår i de fördjupade studierna.

Målet är att eleven får sådana kunskaper att eleven efter avslutade studier kan:

- sjunga och skriva melodier i dur och moll som är mer krävande än i grundstudierna
- vara medveten om lagbundenheter i ackord och stämföring
- tillämpa sina kunskaper praktiskt, t.ex. genom att ackompanjera på ett ackordinstrument
- ha förutsättningar att självständigt analysera hela tonala kompositioner och inse formens betydelse för ett musikaliskt verk
- ha fördjupat sin kännedom om stilar under olika tider inom sin egen musikgenre
- tillämpa stilkännedom i det egna musicerandet

Övriga studier

Övriga studier kan bestå av eventuella biämnesstudier. Varje elev skall också ha ett visst antal valfria studier som stöder elevens musikaliska utveckling och vidgar elevens syn på musiken.

Lektionstid

I de fördjupade studierna beräknas lektionstiden i det solistiska huvudämnet vanligtvis till 60 minuter

I det *solistiska biämnet* är lektionstiden vanligtvis 30 minuter per vecka.

Betyg

När eleven har avlagt studierna som ingår i de fördjupade studierna erhåller eleven ett avgångsbetyg.

Avgångsbetyget innehåller följande uppgifter:

- utbildningsanordnarens och läroanstaltens namn
- studier, för vilka avgångsbetyg ges
- elevens namn och personbeteckning
- studietid
- tidpunkt för och bedömning av de prestationer som bedöms
- rektorns underskrift och läroanstaltens stämpel
- datumet på det av undervisningsministeriet beviljade tillståndet att anordna utbildning
- den lagstiftning som utbildningen baserar sig på
- ett omnämmande om att utbildningen genomförts enligt de av Utbildningsstyrelsen fastställda läroplansgrunderna
- ett omnämmande om att den fördjupade lärokursen i musik innefattar grundstudier och fördjupade studier

2.4.1.4 Påbyggnadsundervisning

Korsholms musikinstitut kan, ifall tillräckliga resurser finns, erbjuda påbyggnadsundervisning efter de att de fördjupade studierna är avklarade. Målet med påbyggnadsundervisningen är att stöda elevens utveckling inom musik mot professionalism. Musikinstitutets rektor, de ämnesansvariga lärarna och eleven gör tillsammans upp en personlig studieplan. I studieplanen fastställs målen för studierna, ämnena som studeras, studietiden och det årliga antalet undervisningstimmar.

Vuxenundervisning

Vid musikinstitutet finns ingen egentlig vuxenavdelning men ifall det anses ändamålsenligt kan även vuxna erbjudas möjlighet att studera musik enligt läroplanen.

2.4.2 Delområden i undervisningen

Fostran till att lyssna

Att lyssna på musik är en viktig del av musikundervisningen. Till musikinstitutets uppgifter hör därför att lära eleverna att mångsidigt lyssna på musik, vänja dem vid att gå på konserter och andra musikaliska evenemang samt se till att musiklivet blir bekant för var och en på ett för åldern lämpligt sätt. Musikinstitutet bör ge eleverna information om konserter och evenemang som ordnas i nejden.

Träning i att uppträda

Musik är avsedd att uppföras och att uppträda utgör därför en väsentlig del av musikstudierna. Undervisningen i att uppträda inleds samtidigt som de övriga studierna och den utvidgas i alltmer krävande sammanhang vartefter förmågan växer. Musikinstitutet skall se till att eleverna erbjuds tillräckligt många lämpliga tillfällen att uppträda med mångsidiga och belönande uppgifter. Målet är att eleven får en naturlig och frigjord inställning till att uppträda med musik och en god självkänsla. Lärarna bör därför i sin undervisning fästa uppmärksamhet vid rampfeber och vid eventuella andra problem när det gäller att uppträda samt i undervisningen lära eleven att bemästra dem.

Bedömning

Syftet med bedömningen är att lära eleven att ställa upp mål för studierna och att hjälpa honom att uppnå målen. Bedömningen skall stöda utvecklingen av en god självkänsla hos eleven. Olika former av respons och impulser till självutvärdering ingår i en mångsidig och kontinuerlig bedömning. Bedömningen bör ge eleven en klar och rättvis bild av elevens starka och svaga sidor när det gäller studierna i musik. Bedömningssätten skall väljas på ett sådant sätt att de mäter hur eleven har nått uppställda mål, att de lämpar sig för de undervisningsmetoder som används och att de stöder lärandet.

I bedömningen sätts fokus på elevens långsiktiga utveckling. Bedömningen består av lärarbedömning samt självvärdering. Bedömningen sker både muntligen och skriftligen. Elevens framsteg bedöms enligt de kriterier som specifikt fastslagits för varje instrumentgrupp separat i instrumentkollegierna.

En elev kan inom två månader efter delgivningen av bedömningen be att den lärare eller de lärare som utfört bedömningen omprövar den.

Om eleven är missnöjd med den nya bedömning som gjorts med anledning av den begäran som ovan nämnts eller med det beslut genom vilket begäran har avslagits, kan eleven begära rättelse i bedömningen hos musikinstitutets rektor.

Samarbete inom musikundervisning

Inom musikundervisningen har musikinstitutet ett fördjupat samarbete med Norra Korsholms skola och Tuovilan koulu och ansvarar för en del av den undervisning som ges under barnens skoldag. Denna verksamhet ges enligt läroplanen för den grundläggande utbildningen.